

Обліково-економічний факультет

Магістерська освітньо-професійна програма за спеціальністю 051 – Економіка, спеціалізація Економіка довкілля і природних ресурсів

1 Обсяг програми

90 кредитів ЕКТС

2 Термін навчання

1 рік 5 місяців

3 Форма навчання

Денна

4 Освітня кваліфікація, що присвоюється

Магістр промислової екології

5 Професійна кваліфікація, що присвоюється

Фахівець з економічного моделювання екологічних систем

6 Вимоги до зарахування

Зарахування проводиться на загальних умовах вступу на основі освітнього ступеню бакалавр, спеціаліст.

7 Профіль програми

Магістерська програма “Економіка довкілля і природних ресурсів” забезпечує професійну підготовку економістів на якісно новому рівні, здатних розв’язувати нестандартні завдання, приймати оптимальні рішення в нетипових умовах, генерувати оригінальні й ефективні для суспільства ідеї, креативно мислити та діяти.

Програма передбачає підготовку фахівців, які матимуть глибоку теоретичну й практичну базу з питань економіки довкілля та природокористування, вмітимуть застосовувати сучасні економіко-математичні методи для фундаментальних та прикладних наукових досліджень у галузі екології. Пріоритетом у роботі є поєднання наукових досліджень з навчальним процесом, впровадження новітніх технологій навчання.

Випускники магістерської програми отримують компетенції, які повністю відповідають сучасним вимогам роботодавців: департаменту екології та природних ресурсів, державної екологічної інспекції, інших державних, муніципальних та місцевих органів управління та самоврядування, науково-дослідних та проектно-конструкторських установ, громадських організацій, а також суб’єктів господарської діяльності.

Обсяг навчальної програми (90 кредитів ЕКТС) складається з циклу дисциплін загальної підготовки – 19 кредитів; циклу дисциплін професійної підготовки – 41 кредит; практичної компоненти (*переддипломна практика, підготовка випускної кваліфікаційної роботи*) – 30 кредитів. При цьому обсяг навчальних дисциплін за вільним вибором студента становить 23 кредити.

Випускники програми отримують диплом магістра державного зразка.

8 Ключові результати навчання

8.1 Знання з предметної області

- управління формуванням, використанням і нарощенням природно-ресурсного потенціалу підприємства, галузі, регіону, території;
- прогнозування розвитку виробничо-фінансової діяльності підприємства з урахуванням екологічного фактору;
- розробки та застосування комплексних природоохоронних програм на різних рівнях управління;

- сучасні математичні методи і моделі оцінки та аналізу, що є фундаментом еколого-економічної теорії та практики;
- формування стратегії екологізації розвитку виробництва, природокористування;
- управління та планування розвитку екологічно спрямованої підприємницької діяльності;
- сучасна теорія природокористування, її взаємозв'язок з практикою бізнесу та використання у прийнятті рішень;
- планування оптимального комплексу природоохоронних заходів на підприємстві;
- аналіз інформації про стан ринків ресурсів, його сегментів;
- розробка та прогнозування нововведень екологічної спрямованості та управління життєвим циклом екологічних інновацій;
- розробка та вдосконалення наукових еколого-економічних методів оптимізації управління природоохоронною діяльністю підприємств;
- нормативно-правове забезпечення організації та регулювання процесів природокористування та екологізації;
- системний аналіз природоохоронної діяльності на державному та регіональному рівнях;
- наукові дослідження у сфері удосконалення державного регулювання сфери економіки довкілля та природокористування України та світу.

8.2 Когнітивні уміння та навички з предметної області

- здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички з фундаментальних дисциплін в процесах управління природокористуванням;
- здатність застосовувати знання та вміння для розв'язання якісних та кількісних задач;
- уміння доцільно застосовувати програмне забезпечення та інформаційні технології в науково-екологічній роботі;
- володіння методологічними прийомами наукових досліджень, вміння застосовувати прикладні методики аналізу еколого-економічних процесів, використовувати сучасні методи системного наукового аналізу;
- навички письмової та усної презентації результатів власної роботи, наукового та практичного матеріалу;
- навички роботи в команді над вирішенням завдань, пов'язаних з реальними випадками з оптимізації природокористування тощо.

8.3 Практичні навички з предметної області

- навички моделювання сталого розвитку виробничо-господарської діяльності підприємства з урахуванням екологічного фактору;
- навички вибору та впровадження оптимальних механізмів організації екологічного управління;
- навички оцінки вартості природних ресурсів, еколого-економічного аналізу і прийняття інвестиційних рішень у компанії;
- навички застосування інструментів ефективного управління підприємством та його підрозділами з урахуванням екологічного фактору;
- навички розробки ефективних систем мотивації екологічноорієнтованої праці;
- навички управління та планування сталого розвитку екологічно спрямованої підприємницької діяльності;
- навички розробки та впровадження еколого-економічних інновацій;
- навички застосування науково-обґрунтованих методів аналізу та прогнозування еколого-економічного розвитку України;
- навички оцінки організаційно-технічного рівня природоохоронної діяльності та екологічної ефективності діяльності суб'єктів;
- навички проведення внутрішнього еколого-економічного контролінгу та аудиту діяльності суб'єктів всіх рівнів;
- уміння формування інформаційних баз даних щодо природоохоронної діяльності підприємств;

▪ уміння підготувати пропозиції щодо удосконалення екологічних характеристик діяльності підприємства, галузі, регіону, національної економіки.

9 Професійні профілі випускників з прикладами:

Фахівець здатний виконувати таку професійну роботу за такими угрупованнями (відповідно до ДК 003:2010):

Керівники:

- голова комісії;
- голова комітету;
- головний державний інспектор;
- головний природознавець;
- директор департаменту;
- керівники малих підприємств без апарату управління в комерційному обслуговуванні;
- керівники підрозділів у сфері освіти та виробничого навчання;
- керівники проектів та програм;
- керівники фінансових, бухгалтерських, економічних, юридичних та адміністративних підрозділів та інші керівники;
- менеджер (управитель) екологічних систем;
- менеджер (управитель) з використання водних ресурсів;
- менеджер (управитель) з організації ефективного використання енергії (енергоменеджер);
- менеджер (управитель) з природокористування.

Професіонали:

- викладачі університетів та вищих навчальних закладів;
- викладачі середніх навчальних закладів;
- наукові співробітники;
- наукові співробітники (економіка);
- економісти;
- наукові співробітники (проекти та програми);
- професіонали з управління проектами та програмами.

Фахівець може займати такі первинні посади:

- асистент;
- викладач вищого навчального закладу;
- викладач професійно-технічного навчального закладу;
- директор малої фірми;
- еколог;
- екологічний аудитор;
- економіст;
- економіст з планування;
- економіст із ціноутворення;
- економіст;
- економічний радник;
- експерт з екології;
- експерт технічний з промислової безпеки;
- завідувач бази навчально-наукової;
- завідувач лабораторії (освіта);
- завідувач практики (виробничої, навчальної);
- керівник виробничої практики;
- керівник проектів та програм у сфері матеріального (нематеріального) виробництва;
- консультант з економічних питань;
- методист з економічної освіти;
- молодший науковий співробітник (економіка);

- молодший науковий співробітник ;
- науковий співробітник (економіка);
- науковий співробітник (проекти та програми у сфері матеріального та нематеріального виробництва);
- науковий співробітник-консультант (економіка);
- науковий співробітник-консультант (проекти та програми у сфері матеріального та нематеріального виробництва);
- начальник навчального пункту;
- начальник планово-економічного бюро цеху;
- начальник планово-економічного відділу;
- фахівець з використання водних ресурсів;
- фахівець з екологічної освіти;
- фахівець з економічного моделювання екологічних систем;
- фахівець з управління природокористуванням;
- фахівець з управління проектами та програмами у сфері матеріального (нематеріального) виробництва;
- фахівець із сертифікації;
- фахівець із стандартизації;
- фахівець із стандартизації, сертифікації та якості.

10 Вимоги до випуску

Завершена навчальна програма обсягом 90 кредитів, успішний захист випускної кваліфікаційної магістерської роботи.

11 Доступ до подальшого навчання

Магістр за спеціальністю “Економіка”, спеціалізація “Економіка довкілля і природних ресурсів” може продовжити навчання в університеті в аспірантурі.

12 Керівник магістерської програми

Доктор економічних наук, професор Дерій Жанна Володимирівна

Обліково-економічний факультет

Магістерська освітньо-професійна програма за спеціальністю 051 – Економіка, спеціалізація Економіка довкілля і природних ресурсів

Дисципліни, що пропонуються для вивчення

1-ий навчальний рік

	Осінній семестр
051-ЕД-Мп-1	Іноземна мова фахового спрямування
051-ЕД-Мп-2	Методологія наукових досліджень
051-ЕД-Мп-3	Організаційно-економічний механізм екологізації
051-ЕД-Мп-4	Економіка довкілля і природних ресурсів
051-ЕД-Мп-5	Моніторинг еколого-економічних систем
051-ЕД-Мп-6	Ресурсозбереження
	Весняний семестр
051-ЕД-Мп-1	Іноземна мова фахового спрямування
051-ЕД-Мп-7	Економіко корпоративні системи підприємства
051-ЕД-Мп-8	Еколого-економічний аналіз інвестиційних проектів / Економічний аналіз ринку природних ресурсів
051-ЕД-Мп-9	Чисте виробництво / Теорія сталого розвитку
051-ЕД-Мп-10	Екологія міських поселень / Екорозвиток міських територій
051-ЕД-Мп-11	Управління і поводження з відходами / Екологічний менеджмент
051-ЕД-Мп-12	Тренінг-курс “Розробка екологічного паспорту території” / Тренінг-курс “Оцінка екологічного стану підприємства”

2-ий навчальний рік

	Осінній семестр
051-ЕД-Мп-13	Переддипломна практика

Обліково-економічний факультет

Магістерська освітньо-професійна програма за спеціальністю 051 – Економіка,
спеціалізація Економіка довкілля і природних ресурсів

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-1**
- *Назва дисципліни:* **Іноземна мова фахового спрямування**
- *Тип дисципліни:* обов'язкова циклу дисциплін загальної підготовки
- *Рік навчання:* 1
- *Семестр викладання:* осінній, весняний,
- *Кількість кредитів:* 9 (загальна кількість годин – 270 год.; аудиторні години – 90 год.; самостійна робота – 180 год.)
- *Форма контролю:* диференційований залік
- *Викладач:* Литвин С.В., к.п.н., доц.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни магістр повинен вміти розуміти довготривале мовлення, навіть якщо воно не досить чітко структуроване або коли його зв'язність прихована і не виражена експліцитно; розуміти спеціалізовані статті та довгі технічні інструкції; формулювати думки й висловлювати свою точку зору та доносити свої погляди у повному обсязі до інших співрозмовників; представляти чіткі, детальні висловлювання на складні теми, розвиваючи окремі точки зору та доходючи логічного висновку; писати професійні тексти і документи англійською мовою з низки галузевих питань; перекладати англомовні професійні тексти на рідну мову, користуючись двомовними та одномовними термінологічними словниками, електронними словниками та програмним забезпеченням перекладацького спрямування.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* «Іноземна мова».
- *Зміст дисципліни:* Представлення проблеми з фаху. Презентація таблиць та графіків. Використання наочності. Висновки та пропозиції щодо вирішення проблеми. Відповіді на питання, пов'язані з проблемою, яка розглядається.
- *Рекомендована література:* Marion Grussendorf. English for Presentations. - Oxford University Press, 2011. – 80 p.; Murphy R. English Grammar in Use. – Cambridge University Press, 1998. – 350 p.; Swan M. & Walter K. How English Works. A grammar practice book. – Oxford University Press, 1997. – 360c.; A.Ashley. A Handbook of Commercial Correspondence. Oxford University Press, 2000. – 215 p.; Horner D., Strutt R Words at Work. Vocabulary development for Business English. - Cambridge University Press, 1996. – 308 p.; Norman S. We are in Business. – England: Longman, 1990. – 154 p.
- *Форми і методи навчання:* практичні заняття, самостійна робота.
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань); підсумковий контроль – 40 балів (диференційований залік).
- *Мова навчання:* англійська

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-2**
- *Назва дисципліни:* **Методологія наукових досліджень**
- *Тип дисципліни:* обов'язкова циклу дисциплін загальної підготовки
- *Рік навчання:* 1
- *Семестр викладання:* осінній
- *Кількість кредитів:* 4 (загальна кількість годин – 120 год.; аудиторні години – 30 год.; лекції – 16 год.; практичні заняття – 14 год.; самостійна робота – 90 год.)
- *Форма контролю:* екзамен.
- *Викладачі:* Зосименко Т.І., к.е.н., доц.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен ознайомитися з сутністю понять і категорій методології наукових досліджень; організацією процесу наукового дослідження; навчитися застосовувати теоретичні та емпіричні методи дослідження.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* «Філософія», «Економіко-математичні методи і моделі», «Статистика».
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на надання студентам системи знань і навичок проведення наукових досліджень, з методики проведення, аналізу та обробки результатів наукового дослідження, формування у магістрантів цілісної системи знань про науково-дослідну роботу.
- *Рекомендована література:* Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / Б.І. Мокін, О. Б. Мокін. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 180 с.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, самостійна робота
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань); підсумковий контроль – 40 балів (екзамен).
- *Мова навчання:* українська, англійська

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-3**
- *Назва дисципліни:* **Організаційно-економічний механізм екологізації**
- *Тип дисципліни:* обов'язкова циклу дисциплін професійної підготовки
- *Рік навчання:* 1
- *Семестр викладання:* осінній
- *Кількість кредитів:* 5 (загальна кількість годин – 150 год.; аудиторні години – 40 год.; лекції – 20 год.; практичні заняття – 20 год.; самостійна робота – 110 год.)
- *Форма контролю:* екзамен
- *Викладачі:* Мініна О.В., к.е.н., доц.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен ознайомитися з основними екологічно обґрунтованими пріоритетами соціально-економічного розвитку суспільства та найбільш ефективними шляхами підвищення еколого-економічної ефективності національної економіки та її основних підрозділів.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* “Методологія наукових досліджень”, “Економіко-корпоративні системи підприємства”, “Еколого-економічний аналіз інвестиційних проектів”.
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на створення наукових основ концепції сталого соціо-еколого-економічного розвитку, формування системи управління, адекватної завданням раціонального використання факторів довкілля, розробку методичного інструментарію для економічного обґрунтування оптимальних напрямів соціально-економічного розвитку, що найбільшою мірою відповідають поєднанню економічних та екологічних цілей.
- *Рекомендована література:* Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку. – К.: Інтелсфера, 2002. – 298 с.
Дружинин П.В., Шкиперова Г.Т., Морошкина М.В. Влияние развития экономики на окружающую среду: моделирование и анализ расчетов / Институт экономики КарНЦ РАН; Под общей ред. П.В. Дружинина. – Петрозаводск: Карельский научный центр РАН, 2010. – 119 с.
Мельник Л.Г. Екологічна економіка: Підручник. – 3-тє вид., випр. I допов. Суми: ВТД “Університетська книга”, 2006. – 367 с.
Социально-экономический потенциал устойчивого развития: Учебник / Под ред. проф. Л.Г. Мельника (Украина) и проф. Л. Хенса (Бельгия). – Сумы: “Университетская книга”, 2007. – 1120 с.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань, виконання розрахункової роботи); підсумковий контроль – 40 балів (екзамен).
- *Мова навчання:* українська

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-4**
- *Назва дисципліни:* **Економіка довкілля і природних ресурсів**
- *Тип дисципліни:* обов'язкова циклу дисциплін професійної підготовки
- *Рік навчання:* 1
- *Семестр викладання:* осінній
- *Кількість кредитів:* 8 (загальна кількість годин – 240 год.; аудиторні години – 70 год.; лекції – 36 год.; практичні заняття – 34 год.; самостійна робота – 170 год.)
- *Форма контролю:* екзамен
- *Викладачі:* Мініна О.В., к.е.н., доц.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати загальнотеоретичні знання щодо основних понять, методів, підходів і концепцій сучасного природокористування, знання структурної побудови управління природокористуванням у країні, набути практичних навичок з визначення необхідності, доцільності та ефективності впровадження природоохоронних заходів, аналізу еколого-економічних витрат підприємств, регіонів та країни, проведення оцінки вартості природних ресурсів та визначення ефективності природоохоронної діяльності підприємств і регіонів.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* “Екологічна економіка”, “Методологія наукових досліджень”, “Економіко-корпоративні системи підприємства”, “Еколого-економічний аналіз інвестиційних проектів”.
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на засвоєння загальних принципів раціонального природокористування, охоплює вивчення сутності природних ресурсів країни та регіону, методичних підходів до економічної оцінки природних ресурсів, класифікацію забруднень та їх вплив на навколишнє середовище, теоретичні та методологічні основи визначення збитків від забруднення навколишнього середовища, функції плати в сфері природокористування, фінансові механізми охорони навколишнього природного середовища, порядок визначення ефективності впроваджуваних природоохоронних заходів, інфраструктуру управління екологічною сферою країни.
- *Рекомендована література:* Мельник Л. Г., Шапочка М. К. Екологічна економіка та управління природокористуванням: [підручн.] / Л. Г. Мельник, М. К. Шапочка. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2005. – 759 с.
Хвесик М.А. Економіко-правове регулювання природокористування: [Монографія] / М.А. Хвесик, Л.М. Горбач, Ю.П. Кулаковський. – К.: Кондор, 2004. – 524 с.
Царенко О.М. Основи екології та економіка природокористування. Курс лекцій: навчальний посібник / О.М. Царенко, О.О. Несветов, М.О. Кадацький. – Суми: Вид. “Університетська книга”, 2011. – 326 с.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, курсова робота, самостійна робота
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань, виконання курсової роботи); підсумковий контроль – 40 балів (екзамен).
- *Мова навчання:* українська

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-5**
- *Назва дисципліни:* **Моніторинг еколого-економічних систем**
- *Тип дисципліни:* обов'язкова циклу дисциплін професійної підготовки
- *Рік навчання:* 1
- *Семестр викладання:* осінній
- *Кількість кредитів:* 5 (загальна кількість годин – 150 год.; аудиторні години – 40 год.; лекції – 20 год.; практичні заняття – 20 год.; самостійна робота – 110 год.)
- *Форма контролю:* екзамен.
- *Викладачі:* Зосименко Т.І., к.е.н., доц.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент оволодіти знаннями та навичками, пов'язаними з вирішенням питань контролю об'єктів навколишнього середовища, методиками обробки інформації та прогнозування тенденцій зміну стану довкілля.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* «Економіка довкілля і природних ресурсів», «Екологічна економіка».
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на формування цілісних знань майбутнього магістра у галузі економіки довкілля і природних ресурсів, а саме: формування повномасштабної системи моніторингу довкілля, пріоритетами функціонування якої є отримання достовірної екологічної інформації з метою своєчасного відвернення кризових змін будь-яких компонентів довкілля, запобігання виникненню надзвичайних екологічних ситуацій, збереження природних екосистем, захисту життєво важливих інтересів людини і суспільства в цілому.
- *Рекомендована література:* Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Моніторинг еколого-економічних систем» для студентів VI курсу спеціальності 8.18010017 «Економіка довкілля і природних ресурсів» галузі знань «Специфічні категорії» / В. І. Борейко, Рівне: НУВГП, 2013. – 68 с.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, самостійна робота
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань); підсумковий контроль – 40 балів (екзамен).
- *Мова навчання:* українська, англійська.

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-6**
- *Назва дисципліни:* **Ресурсозбереження**
- *Тип дисципліни:* обов'язкова циклу дисциплін професійної підготовки
- *Рік навчання:* 1
- *Семестр викладання:* осінній
- *Кількість кредитів:* 5 (загальна кількість годин – 150 год.; аудиторні години – 50 год.; лекції – 26 год.; практичні заняття – 24 год.; самостійна робота – 100 год.)
- *Форма контролю:* залік
- *Викладачі:* Дерій Ж.В., д.е.н., проф.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати загальнотеоретичні знання щодо основних понять, методів, підходів і концепцій сучасного ресурсозбереження, знання структурної побудови управління ресурсозбереженням у країні, набути практичних навичок з визначення необхідності, доцільності та ефективності впровадження ресурсозберігаючих заходів, аналізу заходів з економії різних видів ресурсів підприємств, регіонів та країни, проведення оцінки ресурсозберігаючих заходів та визначення ефективності ресурсозберігаючих заходів у діяльності підприємств і регіонів.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота.
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* “Екологічна економіка”, “Методологія наукових досліджень”, “Економіко-корпоративні системи підприємства”, “Економіка довкілля та природних ресурсів”.
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на засвоєння загальних принципів раціонального ресурсозбереження, вивчення особливостей функціонування еколого-економічного механізму ресурсозбереження як основи економічного розвитку підприємств, регіонів, держави; види, напрямки ресурсозберігаючої діяльності, оцінка її ефективності та моніторинг ресурсозберігаючих заходів.
- *Рекомендована література:* Мельник Л. Г., Шапочка М. К. Екологічна економіка та управління природокористуванням: [підручн.] / Л. Г. Мельник, М. К. Шапочка. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2005. – 759 с.
- Хвесик М.А. Економіко-правове регулювання природокористування: [Монографія] / М.А. Хвесик, Л.М. Горбач, Ю.П. Кулаковський. – К.: Кондор, 2004. – 524 с.
- Царенко О.М. Основи екології та економіка природокористування. Курс лекцій: навчальний посібник / О.М. Царенко, О.О. Несветов, М.О. Кадацький. – Суми: Вид. “Університетська книга”, 2011. – 326 с.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота.
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань); підсумковий контроль – 40 балів (залік).
- *Мова навчання:* українська

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-7**
- *Назва дисципліни:* **Економіко-корпоративні системи підприємства**
- *Тип дисципліни:* обов'язкова циклу дисциплін загальної підготовки
- *Рік навчання:* 1
- *Семестр викладання:* весняний
- *Кількість кредитів:* 4 (загальна кількість годин – 120 год.; аудиторні години – 40 год.; лекції – 20 год.; практичні заняття – 20 год.; самостійна робота – 80 год.)
- *Форма контролю:* диференційований залік.
- *Викладачі:* Зосименко Т.І., к.е.н., доц.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен ознайомитися з теоретичними та методологічними аспектами соціальної відповідальності на різних рівнях управління, набути навички розробки та реалізації корпоративних соціальних програм.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* «Економіка підприємства», «Екологічна економіка», «Теорія сталого розвитку»
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на розвиток знань та навичок студентів у сфері корпоративної соціальної відповідальності підприємств, впровадження стандартів соціальної відповідальності у корпоративну політику, підготовки нефінансової звітності у контексті стратегії сталого розвитку.
- *Рекомендована література:* Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, самостійна робота
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань); підсумковий контроль – 40 балів (екзамен).
- *Мова навчання:* англійська

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-8**
- *Назва дисципліни:* **Еколого-економічний аналіз інвестиційних проектів**
- *Тип дисципліни:* вибіркова циклу дисциплін загальної підготовки
- *Рік навчання:* 1
- *Семестр викладання:* весняний
- *Кількість кредитів:* 5 (загальна кількість годин – 150 год.; аудиторні години –40 год.; лекції – 20 год.; практичні заняття – 20 год.; самостійна робота - 110 год.)
- *Форма контролю:* екзамен
- *Викладачі:* Шадура-Никипорець Н.Т., к.е.н., доц.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен ознайомитися із основними методами економічного та екологічного аналізу, змістом, характеристиками та оціночними показниками ефективності інвестицій, методиками проведення оцінки та вибору інвестиційних проектів за еколого-економічними критеріями.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* «Екологічна економіка», «Моніторинг еколого-економічних систем», «Економіка довкілля і природних ресурсів».
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на надання студентам системи знань і навичок із основних методів економічного та екологічного аналізу, змісту, характеристик та оціночних показників ефективності інвестицій, методик проведення оцінки та вибору інвестиційних проектів за еколого-економічними критеріями.
- *Рекомендована література:* Голуб А.А. Экономика природных ресурсов / Голуб А.А., Струкова Е.Б. – М.: Аспект Пресс. 1998. – 319 с
- Эндрес А., Квернер И. Экономика природных ресурсов. – СПб.: Питер, 2004. – 256 с.
- Ємейко Я. І. Інвестиції, ризик, прогноз / Ємейко Я. І., Ємейко О. І., Раєвський К. Є. – Львів : Львівський банківський інститут Національного банку України, 2010. – 176 с.
- Ковалев В. В. Методы оценки инвестиционных проектов / В. В. Ковалев. – М. : Финансы и статистика, 2009. – 225 с.
- Мелкумов Я. С. Экономическая оценка эффективности инвестиций и финансирования инвестиционных проектов / Я. С. Мелкумов. – М.: ИКЦ “ДИС”, 2007. – 160 с.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань, виконання розрахункової роботи); підсумковий контроль – 40 балів (екзамен).
- *Мова навчання:* українська

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-8**
- *Назва дисципліни:* **Економічний аналіз ринку природних ресурсів**
- *Тип дисципліни:* вибіркова циклу дисциплін загальної підготовки
- *Рік навчання:* 1
- *Семестр викладання:* весняний
- *Кількість кредитів:* 5 (загальна кількість годин – 150 год.; аудиторні години –40 год.; лекції – 20 год.; практичні заняття – 20 год.; самостійна робота - 110 год.)
- *Форма контролю:* екзамен
- *Викладачі:* Шадура-Никипорець Н.Т., к.е.н., доц.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати знання та навички, що потрібні у практичній діяльності при проведенні економічного аналізу та обґрунтування поведінки суб'єктів всіх рівнів, пов'язаних з купівлею-продажем природних ресурсів, їх раціональним використанням та ціноутворенням, полягає у необхідності формування
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* «Екологічна економіка», «Моніторинг еколого-економічних систем», «Економіка довкілля і природних ресурсів».
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на надання студентам системи знань і навичок у галузі управління раціональним використанням природних ресурсів, соціально-економічних аспектів природокористування і природоохоронного законодавства, а також еколого-економічного світогляду.
- *Рекомендована література:* Фінансовий контролінг: навч. пос. / Г.О. Партин, Р.І. Заdereцька. – Л.: Видавництво Львівської політехніки, 2013
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань, виконання розрахункової роботи); підсумковий контроль – 40 балів (екзамен).
- *Мова навчання:* українська

- *Код дисципліни:* 051-ЕД-Мп-9
- *Назва дисципліни:* **Чисте виробництво**
- *Тип дисципліни:* вибіркова циклу дисциплін професійної підготовки
- *Рік навчання:* 1
- *Семестр викладання:* весняний
- *Кількість кредитів:* 5 (загальна кількість годин – 150 год.; аудиторні години – 40 год.; лекції – 20 год.; практичні заняття – 20 год.; самостійна робота – 110 год.)
- *Форма контролю:* екзамен, розрахункова робота
- *Викладачі:* Купчик О.Ю., к.х.н., ас.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати загальнотеоретичні знання щодо основних джерел забруднення природи, теоретичні основи організації очищення викидів промислових підприємств та контролю за промисловими викидами; принципи організації технологічного процесу для мінімізації викидів, принципи побудови екологічно безпечних схем виробництва; питання створення технології без відходів виробництва; вимоги, які ставляться до екологічної безпечності виробництва, класу небезпечності речовин, набути практичних навичок з особливостей організації і контролю виконання природоохоронних заходів на виробництві, користуватись сучасними методами контролю оцінки впливу шкідливих виробництв на навколишнє середовище.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* “Екологічна економіка”, “Методологія наукових досліджень”.
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на засвоєння майбутніми магістрами основ екологічних знань, прищеплення їм екологічної культури, дбайливого відношення до використання природних ресурсів, висвітлення причин виникнення на нашій планеті глобальної екологічної кризи, що загрожує подальшому існуванню людства на Землі і показати можливі шляхи виходу з цієї кризи, розгляд сутності екологічно чистого виробництва в контексті концепції сталого розвитку, визначення інноваційних елементів, пріоритетів та принципів екологічно чистого виробництва.
- *Рекомендована література:* Апостолук С.О. Промислова екологія : навч. посіб. / С.О. Апостолук, В.С. Джигирей, І.А. Соколовський та ін. — 2-ге вид., виправл. і доповн. — К. : Знання, 2012. — 430 с.
Филипчук В.Л. промислова екологія: [Навчальний посібник] / В.Л. Филипчук, М.О. Клименко, К.К. Ткачук та ін. – Рівне: НУВГП, 2013. – 495 с.
Семенова И.В. Промышленная экология: [Учебное пособие] / И.В. Семенова – М.: “Академия”, 2009. – 528 с.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань, виконання розрахункової роботи); підсумковий контроль – 40 балів (екзамен).
- *Мова навчання:* українська

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-9**
- *Назва дисципліни:* **Теорія сталого розвитку**
- *Тип дисципліни:* вибіркова циклу дисциплін професійної підготовки
- *Рік навчання:* 1
- *Семестр викладання:* весняний
- *Кількість кредитів:* 5 (загальна кількість годин – 150 год.; аудиторні години – 40 год.; лекції – 20 год.; практичні заняття – 20 год.; самостійна робота – 110 год.)
- *Форма контролю:* екзамен, розрахункова робота
- *Викладачі:* Купчик О.Ю., к.х.н., ас.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати загальнотеоретичні знання щодо аналізу сучасних теорій сталого розвитку; аналізу змін якості довкілля для визначення впливу регіональних екологічних особливостей на стан здоров'я людей; моніторингу екологічної політики в регіоні, оцінки її для визначення ефективності виконання чинних національних і міжнародних природоохоронних нормативів, законів і угод; набути практичних навичок з визначення ступеню і глибини порушення природних екосистем, а також знаходження рішень виниклих проблем з позицій концепції сталого розвитку.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* “Екологічна економіка”, “Методологія наукових досліджень”.
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на засвоєння майбутніми магістрами основ цілісного екоцентричного світогляду щодо напрямів розвитку цивілізації, шляхів гармонізації екологічних, економічних та соціальних аспектів людської діяльності на глобальному, локальному та місцевому рівнях, а також сучасних підходів щодо кількісної оцінки управлінських рішень у контексті сталого розвитку.
- *Рекомендована література:* Боголюбов В.М. Стратегія сталого розвитку / Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г. та ін. – Херсон: Олді-плюс, 2012. – 446 с.
Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку: [Навчальний посібник] / За заг. ред. проф. Л.Г.Мельника. – Суми: “Університетська книга”, 2005. – 654 с.
Данилишин Б.М. Еколого-економічні проблеми забезпечення сталого розвитку продуктивних сил України (на прикладі АПК України): Автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.10.01 / НАН України, РВПС України. – К, 1997. 62 с.
Дейлі Герман. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку/пер. з англ...ї: Інститут сталого розвитку. — К.: Інтелсфера, 2002.— 312с.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань, виконання розрахункової роботи); підсумковий контроль – 40 балів (екзамен).
- *Мова навчання:* українська

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-10**
- *Назва дисципліни:* **Екологія міських поселень.**
- *Тип дисципліни:* циклу дисциплін професійної підготовки, за вільним вибором студента.
- *Рік навчання:* 1.
- *Семестр викладання:* весняний.
- *Кількість кредитів:* 3 (загальна кількість годин – 90 год.; аудиторні години – 30 год.; лекції – 16 год.; практичні заняття – 14 год.; самостійна робота – 60 год.).
- *Форма контролю:* залік
- *Викладачі:* Дерій Ж.В., д.е.н., проф.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати загальнотеоретичні знання щодо основних понять, методів, підходів і концепцій сучасного розвитку міських територій, знання структурної побудови управління містом його водо енерго постачанням, набути практичних навичок з визначення необхідності, доцільності та ефективності урбаністичних заходів, аналізу впливу суб'єктів життєдіяльності на урбаністичне середовище, проведення оцінки заходів щодо збереження міського різноманіття.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота.
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* “Екологічна економіка”, “Методологія наукових досліджень”, “Ресурсозбереження”, “Економіка довкілля і природних ресурсів”, “Еколого-економічний аналіз інвестиційних проектів”.
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на засвоєння загальних принципів раціональної життєдіяльності у міському середовищі, основних рис міських поселень, теоретичні та методологічні основи визначення ризиків від забруднення навколишнього середовища міст, основ сталого розвитку міських поселень, проблем і перспектив утилізації та повторного використання побутових відходів, основних рис урбанізації індустріального суспільства, загальних закономірностей розміщення міст, факторів впливу на розміри та чисельність населення, принципи міського планування, визначення та розв'язання проблеми енерго- і водопостачання урбанізованих територій.
- *Рекомендована література:*
- Кучерявий В.П. Урбоекологія. Підручник. – Львів: Світ, 2001. – 440 с.
- Урбоекологія: підручник / А. П. Войцицький, В. В. Мойсієнко, А. П. Ключко [та ін.]; за заг. ред. В. В. Мойсієнко. – Житомир: ЖНАЕУ, 2015. – 264 с.
- Екологія міста. Підручник. Під загальною редакцією професора Стольберга Ф.В. Харків. С. 450.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота.
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань); підсумковий контроль – 40 балів (залік).
- *Мова навчання:* українська.

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-10**
- *Назва дисципліни:* **Екорозвиток міських територій.**
- *Тип дисципліни:* циклу дисциплін професійної підготовки, за вільним вибором студента.
- *Рік навчання:* 1.
- *Семестр викладання:* весняний.
- *Кількість кредитів:* 3 (загальна кількість годин – 90 год.; аудиторні години – 30 год.; лекції – 16 год.; практичні заняття – 14 год.; самостійна робота – 60 год.).
- *Форма контролю:* залік
- *Викладачі:* Дерій Ж.В., д.е.н., проф.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати загальнотеоретичні знання щодо основних понять, методів, підходів і концепцій сучасного екорозвитку міських поселень, розвиток міст на засадах сталості, знання структурної побудови управління екологією міста, набути практичних навичок з визначення необхідності, доцільності та ефективності екоурбаністичних заходів, аналізу впливу суб'єктів життєдіяльності на міське середовище, проведення оцінки заходів щодо збереження міської біоти.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота.
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* “Екологічна економіка”, “Методологія наукових досліджень”, “Ресурсозбереження”, “Економіка довкілля і природних ресурсів”, “Еколого-економічний аналіз інвестиційних проектів”.
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на засвоєння загальних принципів екологічної життєдіяльності у міському середовищі, основних рис міських поселень, теоретичних та методологічних основи визначення збитків від забруднення навколишнього середовища міст, основних видів міських поселень, основ сталого розвитку міських поселень, проблем і перспектив утилізації та повторного використання побутових відходів, основних рис урбанізації індустріального суспільства, загальних закономірностей розміщення міст, визначення та розв'язання проблеми енерго- і водопостачання урбанізованих територій, характеристик безпечного функціонування міських поселень.
- *Рекомендована література:*
- Кучерявий В.П. Урбоекологія. Підручник. – Львів: Світ, 2001. – 440 с.
- Урбоекологія: підручник / А. П. Войцицький, В. В. Мойсієнко, А. П. Ключко [та ін.]; за заг. ред. В. В. Мойсієнко. – Житомир: ЖНАЕУ, 2015. – 264 с.
- Екологія міста. Підручник. Під загальною редакцією професора Стольберга Ф.В. Харків. С. 450.
- Заставецький Т. Еколого-географічні проблеми розвитку міських поселень Хмельницької області // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія.- №2. Частина 1.-2004.-С.191-194
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота.
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань); підсумковий контроль – 40 балів (залік).
- *Мова навчання:* українська.

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-11**
- *Назва дисципліни:* **Управління і поводження з відходами.**
- *Тип дисципліни:* циклу дисциплін професійної підготовки, за вільним вибором студента.
- *Рік навчання:* 1.
- *Семестр викладання:* весняний.
- *Кількість кредитів:* 5 (загальна кількість годин – 150 год.; аудиторні години – 40 год.; лекції – 20 год.; практичні заняття – 20 год.; самостійна робота – 110 год.)
- *Форма контролю:* екзамен.
- *Викладачі:* Дерій Ж.В., д.е.н., проф.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати загальнотеоретичні знання щодо основних видів відходів, методів, підходів і концепцій сучасного поводження з відходами, знання структурної побудови системи управління поводженням з відходами у країні, набути практичних навичок з розробки механізмів поводження з відходами, аналізу еколого-економічних втрат від нерационального поводження з відходами та визначення ефективності діяльності щодо утилізації відходів.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота.
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* “Екологічна економіка”, “Екологія міських поселень”, “Ресурсозбереження”, “Економіка природокористування та природних ресурсів”.
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на засвоєння загальних принципів раціонального поводження з відходами, охоплює вивчення законодавства у сфері відходів, сутності відходів та їх класифікації, методичних підходів до економічної оцінки відходів, їх впливу на навколишнє середовище, характеристики механізмів поводження з відходами, основи управління з побутовими відходами, методи утилізації та переробки відходів.
- *Рекомендована література:*
- Конспект лекцій з дисципліни «Управління та поводження з відходами» / Укл. Авраменко С.Х. – Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2011.- 225 с.
- Витковская С. Е. Твердые бытовые отходы: антропогенное звено биологического круговорота. – СПб.: АФИ, 2011. – 132 с.
- Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. – К.: Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012. – 72 с.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота.
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань); підсумковий контроль – 40 балів (екзамен).
- *Мова навчання:* українська, англійська.

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-11**
- *Назва дисципліни:* **Екологічний менеджмент.**
- *Тип дисципліни:* циклу дисциплін професійної підготовки, за вільним вибором студента.
- *Рік навчання:* 1.
- *Семестр викладання:* весняний.
- *Кількість кредитів:* 5 (загальна кількість годин – 150 год.; аудиторні години – 40 год.; лекції – 20 год.; практичні заняття – 20 год.; самостійна робота – 110 год.)
- *Форма контролю:* екзамен.
- *Викладачі:* Дерій Ж.В., д.е.н., проф.
- *Результати навчання* загальнотеоретичні знання щодо екологічних (природоохоронних, ресурсозберігаючих тощо) аспектів діяльності підприємства (організації), механізми мінімізації негативних впливів бізнес-діяльності на навколишнє природне середовище, способи досягнення високого рівня екологічної безпеки процесів виробництва та споживання продукції, що виробляється на підприємстві, і виконуваних послуг.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота.
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* “Екологічна економіка”, “Екологія міських поселень”, “Ресурсозбереження”, “Економіка природокористування та природних ресурсів”.
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на засвоєння загальних принципів раціональної поведінки підприємств, охоплює вивчення законодавства у сфері екології, сутності екологічного управління на рівні підприємства, методичних підходів до розробки екологічних механізмів.
- *Рекомендована література:*
- Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Навроцький І.М. та ін. Модернізація виробництва: системно-екологічний підхід. Посібник з екологічного менеджменту. – К.: СИМВОЛ-Т, 1997. – 245 с
- Черп О.М., Винниченко В.И., Хотулева М.В., Молчанова Я.П., Дайман СЮ. Экологическая оценка и экологическая экспертиза. 3-е издание, переработанное и дополненное. Интернет((пЦр:/Аууу.5 balljv.ru))
- Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. – К.: Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012. – 72 с.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота.
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань); підсумковий контроль – 40 балів (екзамен).
- *Мова навчання:* українська, англійська.

- *Код дисципліни:* 051-ЕД-Мп-12
- *Назва дисципліни:* **Тренінг-курс "Розробка екологічного паспорту території"**.
- *Тип дисципліни:* циклу дисциплін професійної підготовки, за вільним вибором студента.
- *Рік навчання:* 1.
- *Семестр викладання:* весняний.
- *Кількість кредитів:* 5 (загальна кількість годин – 150 год.; аудиторні години – 40 год.; лекції – 20 год.; практичні заняття – 20 год.; самостійна робота – 110 год.)
- *Форма контролю:* розрахункова робота.
- *Викладачі:* Дерій Ж.В., д.е.н., проф.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати загальнотеоретичні знання щодо основних понять, методів, підходів і концепцій розробки екологічного паспорту території, характеристики екологічного паспорту як нової правової форми інформаційного забезпечення раціонального природокористування та охорони довкілля, аналізу екологічної паспортизації в Україні та визначення ефективності паспортизації у діяльності підприємств і регіонів.
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота.
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* "Екологічна економіка", "Методологія наукових досліджень", "Екологія міських поселень", "Управління та поведження з відходами".
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на засвоєння методики розробки екологічного паспорту території, охоплює вивчення сутності паспортизації підприємств і територій, структури паспорту, методичних підходів до економічної оцінки забруднень та небезпечних виробництв, видів екологічних паспортів, сутність паспортів територій та промислових об'єктів.
- *Рекомендована література та посилання:*
- <http://www.menr.gov.ua/protection/protection1/chernigivska>
- ДСТУ ISO 14001-97 "Системи екологічного управління. Специфікація та настанови щодо застосування". ДСТУ ISO 14004-97 "Системи екологічного управління. Загальні керівні положення щодо принципів, систем та засобів забезпечення".
- Калиновський С. В. Оцінка впливу і екологічна експертиза сьогодні і завтра. Нормативні та практичні аспекти виконання оцінки впливу на навколишнє середовище. — К.: Веселка, 2002.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота.
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань); підсумковий контроль – 40 балів (розрахункова робота).
- *Мова навчання:* українська.

- *Код дисципліни:* 051-ЕД-Мп-12
- *Назва дисципліни:* **Тренінг-курс "Оцінка екологічного стану підприємства"**.
- *Тип дисципліни:* циклу дисциплін професійної підготовки, за вільним вибором студента.
- *Рік навчання:* 1.
- *Семестр викладання:* весняний.
- *Кількість кредитів:* 5 (загальна кількість годин – 150 год.; аудиторні години – 40 год.; лекції – 20 год.; практичні заняття – 20 год.; самостійна робота – 110 год.)
- *Форма контролю:* розрахункова робота.
- *Викладачі:* Дерій Ж.В., д.е.н., проф.
- *Результати навчання:* У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати загальнотеоретичні знання щодо основних понять, методів, підходів і концепцій оцінки екологічного стану господарюючого суб'єкта, характеристики екологічного паспорту підприємства як нової правової форми інформаційного забезпечення раціонального природокористування та охорони довкілля, аналізу екологічної діяльності підприємств .
- *Спосіб навчання:* аудиторна та самостійна робота.
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* "Екологічна економіка", "Методологія наукових досліджень", "Екологія міських поселень", "Управління та поведження з відходами".
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на засвоєння методики розробки оцінки екологічного стану підприємства, охоплює вивчення сутності екологізації підприємств, структури управління екологічною діяльністю на рівні підприємства, методичних підходів до економічної оцінки забруднень, викидів та скидів, небезпечних виробництв, видів екологічних паспортів.
- *Рекомендована література та посилання:*
- <http://www.menr.gov.ua/protection/protection1/chernigivska>
- ДСТУ ISO 14001-97 "Системи екологічного управління. Специфікація та настанови щодо застосування". ДСТУ ISO 14004-97 "Системи екологічного управління. Загальні керівні положення щодо принципів, систем та засобів забезпечення".
- Калиновський С. В. Оцінка впливу і екологічна експертиза сьогодні і завтра. Нормативні та практичні аспекти виконання оцінки впливу на навколишнє середовище. — К.: Веселка, 2002.
- Ярошева О.І. Соціально-економічні проблеми екології. - Донецьк.:ДонДУЕТ, 2001.
- *Форми і методи навчання:* лекції, практичні заняття, розрахункова робота, самостійна робота.
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (модульні контрольні роботи, виконання практичних завдань); підсумковий контроль – 40 балів (розрахункова робота).
- *Мова навчання:* українська.

- *Код дисципліни:* **051-ЕД-Мп-13**
- *Назва дисципліни:* **Переддипломна практика**
- *Тип дисципліни:* обов'язкова циклу дисциплін практичної підготовки
- *Рік навчання:* 2
- *Семестр викладання:* осінній
- *Кількість кредитів:* 15 (загальна кількість годин – 450 год.; самостійна робота – 450 год.)
- *Форма контролю:* залік
- *Викладачі:* Дерій Ж.В., д.е.н., проф., Хоменко І.О., д.е.н., доц., Зосименко Т.І., к.е.н., доц., Мініна О.В., к.е.н., доц., Поленкова М.В., к.е.н., доц., Шадура-Никипорець Н.Т. к.е.н., доц.
- *Результати навчання:* У результаті проходження переддипломної практики студент повинен отримати загальнотеоретичні знання, аналітичні матеріали та практичні навички дослідження, систематизації, аналізу та прийняття еколого-економічних рішень з урахуванням специфіки об'єкта дослідження.
- *Спосіб навчання:* самостійна робота
- *Необхідні обов'язкові попередні модулі (навчальні дисципліни):* “Економіка довкілля і природних ресурсів”, “Методологія наукових досліджень”, “Економіко-корпоративні системи підприємства”, “Еколого-економічний аналіз інвестиційних проектів”, “Моніторинг еколого-економічних систем”.
- *Зміст дисципліни:* Курс спрямований на засвоєння загальних принципів раціонального природокористування, охоплює вивчення сутності природних ресурсів країни та регіону, методичних підходів до економічної оцінки природних ресурсів, класифікацію забруднень та їх вплив на навколишнє середовище, теоретичні та методологічні основи визначення збитків від забруднення навколишнього середовища, функції плати в сфері природокористування, фінансові механізми охорони навколишнього природного середовища, порядок визначення ефективності впроваджуваних природоохоронних заходів, інфраструктуру управління екологічною сферою країни.
- *Рекомендована література:* Мельник Л. Г., Шапочка М. К. Екологічна економіка та управління природокористуванням: [підручн.] / Л. Г. Мельник, М. К. Шапочка. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2005. – 759 с.
Хвесик М.А. Економіко-правове регулювання природокористування: [Монографія] / М.А. Хвесик, Л.М. Горбач, Ю.П. Кулаковський. – К.: Кондор, 2004. – 524 с.
Царенко О.М. Основи екології та економіка природокористування. Курс лекцій: навчальний посібник / О.М. Царенко, О.О. Несветов, М.О. Кадацький. – Суми: Вид. “Університетська книга”, 2011. – 326 с.
- *Форми і методи навчання:* звіт про проходження практики, самостійна робота
- *Методи і критерії оцінювання:* рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 60 балів (виконання завдань керівника практики від ЧНТУ та підприємства, виконання звіту про проходження практики); підсумковий контроль – 40 балів (залік).
- *Мова навчання:* українська